

процесс должен опираться на объективные данные, получаемые в ходе информационного обмена между субъектами мониторингового исследования и органами управления образованием.

Ключевые слова: *мониторинг, мониторинг качества, магистранты, педагогическое образование, внешние факторы, мониторинговое исследование, управления образованием, субъекты исследования, система педагогического образования.*

Summary. Protsenko I. Basis for monitoring the quality of teacher education master's degrees higher education institutions. *The objects of monitoring the quality of teacher education is a dynamic, constantly evolving. They are influenced by external and internal influences that can cause unwanted changes in the functioning of the object. Implementation monitoring the quality of teacher education involves the continuous tracking (evaluation study). The regularity of the measurements is determined by the characteristics of the object of monitoring and resource capabilities. The organization of monitoring of the quality of teacher education provides a selection of sound indicators and indicators. Monitoring is carried out by direct measurement or description of the parameters of the object. Monitoring the quality of teacher education involves the construction of the forecast of development (changes of state) of the system of pedagogical education. 5. Each monitoring system must be targeted to a particular consumer and should be considered as a means of information support of management and educational activities.*

Key words: *monitoring, quality monitoring, masters, teacher education.*

С. В. Пухно

кандидат психологічних наук, доцент

Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка, м. Суми

Lanas2005@yandex.ru

ПСИХОЛОГІЧНА ПРОСВІТА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Сучасний стан розвитку суспільства потребує визначення нових завдань у практиці професійної підготовки фахівця, оскільки професійний розвиток на різних етапах професіоналізації відбувається через самовдосконалення особистості (удосконалення професійних знань, вмінь, навичок), залежить від професійної мотивації та активності у навчально-професійній діяльності. В психолого-педагогічних дослідженнях автора статті, присвячених питанням, пов'язаним з мотивацією навчальної діяльності студентів ВНЗ, ці проблеми розглядаються комплексно: мотиваційний компонент навчання забезпечує високі результати навчання, стимулює пізнавальну активність [1-3]. Особливістю мотивації навчальної діяльності студентів є наявність наступних складових: життєзабезпечення, особистісного розвитку, навчальної діяльності, соціальної взаємодії, професійного становлення. Абсолютна перевага кожної з цих детермінант означає не просто порушення рівноваги між ними, а й істотні деформації в майбутньому. У той же час, специфіка студентського періоду життя така, що провідним чинником, через об'єктивні причини, – є професійне становлення, що повинне забезпечувати взаємодоповнення всіх інших складових. Провідним в цьому процесі постає поняття мотивації. Мотивація викликає активність людини і визначає її спрямованість. Утворює цю складну структуру ієрархія домінуючих мотивів – усвідомлених та неусвідомлених психологічних факторів, що спонукають індивіда до виконання певних дій та визначають його спрямованість до мети. Спрямованість особистості – її інтегральна властивість, в психології розглядається як утворення, що визначає основний напрям її діяльності, поведінку в конкретних життєвих ситуаціях; являє собою сукупність стійких мотивів, що орієнтують діяльність особистості, характеризується інтересами, схильностями, переконаннями і ідеалами особистості, що складають її світогляд і проявляється в практичній діяльності. Професійна спрямованість – складне психологічне явище, яке характеризує психологічну готовність особистості до вибору напрямку його майбутньої професійної діяльності. Професійне самовизначення – це вибір із всіх професій тієї, що найбільше відповідає індивідуальним рисам людини. Професійне самовизначення особистості сприятиме її професійному розвитку. Професійна спрямованість – це професійно-значима риса, яка займає центральне місце в структурі особистості фахівця і обумовлює його індивідуальну і типологічну своєрідність; це система емоційно-ціннісних відношень, що задає ієрархічну структуру домінуючих мотивів особистості, які спонукають до її ствердження в професійній діяльності та спілкуванні. Основний показник рівня спрямованості – змістовність і глибина професійного інтересу з урахуванням його положення в системі мотивів, що створюють професійну спрямованість. Високий рівень професійної спрямованості – це та якісна особливість структури мотивів особистості, яка виражає єдність інтересів та особистості в системі професійного самовизначення, сприяє досягненню професійного та життєвого успіху. Відсутність достатньо глибокої професійної спрямованості у студентів не виключає можливості її формування в період навчання у ВНЗ, – вибір професії виявлявся логічним наслідком формування в процесі навчання

діяльнісно-сенсової єдності – збігу ціннісний-сміслового (формування життєвих сенсів) і наочно-дієвого (вибір адекватною сенсу діяльності) аспектів діяльності.

Професійна підготовка фахівця передбачає формування психологічної культури особистості, як складової системної характеристики людини, що сприяє її особистісному і професійному саморозвитку. Складовими психологічної культури особистості є психологічна грамотність та психологічна компетентність. До особистості сучасного фахівця висуваються значні вимоги – крім спеціальних знань, вмінь та навичок в певній професійній галузі, що набуваються систематичною спеціально організованою працею, і високий рівень психологічної підготовки. Психологічна просвіта – процес і результат засвоєння та систематизування психологічних знань, вмінь та навичок під час вивчення психологічних дисциплін ВНЗ, виконання різного виду самостійних навчально-дослідних та науково-дослідних робіт, завдань практики.

На основі проведеного дослідження (Пухно С. В., Панченко К. Л., 2015), з метою вивчення розуміння студентами ВНЗ педагогічних спеціальностей (майбутніх викладачів фізико-математичних дисциплін) значення психологічної просвіти для виконання майбутньої професійної діяльності, визначено наступне: 85% студентів першого курсу фізико-математичного факультету денної форми навчання вважають, що психологічні знання є необхідною умовою сучасного життя і потрібні в усіх галузях, в тому числі – і професійній; 93% студентів зазначають про необхідність опанування психологічними знаннями, вміннями та навичками як під час навчання у ВНЗ, так і в майбутньому. Серед форми роботи у ВНЗ, що сприяють розвитку системи психологічних знань, вмінь та навичок, студенти виділяють завдання проблемного рівня, проведення диспутів у проблемних групах, тренінгів і виконання самостійної навчально-дослідної роботи з презентаціями результатів дослідження на студентських наукових конференціях.

Готовність студентів ВНЗ до професійної діяльності, містить наступні складові: мотиви вибору професії, установку на професійну діяльність, професійно-значущі якості особистості; широкий обсяг професійних та психологічних знань, умінь і навичок; індивідуально-психологічні, емоційні та вольові властивості. Досягти цього можна завдяки цілеспрямованій діяльності всіх структур ВНЗ. Підготовку професіонала сучасні дослідники розглядають через розвиток у майбутніх фахівців професійного мислення, соціальної активності, креативності, професійної компетентності, критичності мислення, інноваційності, формування творчого потенціалу особистості, формування пізнавальної активності, психологічної культури. Вважаємо, що фахівцями служби психологічного супроводу ВНЗ, викладачами психологічних дисциплін необхідно проведення програм психологічного консультування, діагностики всіх учасників навчально-виховного процесу, а також розробка програм з оптимізації процесу мотивації майбутніх спеціалістів. На базі ВНЗ необхідно створювати інтегровані програми просвітницької, тренінгової та корекційної роботи для молоді. Ефективність цієї роботи визначається залученням до співпраці різних фахівців та поширенні інформаційної роботи з метою формування професійно-значущих якостей майбутніх педагогів.

Література

1. Пухно С. В. Особливості формування професійного самовизначення майбутніх фахівців / С. В. Пухно // Тези науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів фізико-технічного факультету, присвяченої Дню науки в Україні та 60-ти річчю Сумського державного університету (21-24 квітня). – Том I. – Суми : СумДУ, 2008. – С.137–138.
2. Пухно С. В. Особливості професійного самовизначення студентства / С. В. Пухно // Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка : матеріали Всеукр. науково-практичної конф. (Суми, 16–17 квітня 2008 р.) – Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. – С. 262–263.
3. Пухно С. В. Психологічні аспекти мотивації майбутніх викладачів фізико-математичних дисциплін / С. В. Пухно // Актуальні питання природничо-математичної освіти : Зб. наукових праць. – Випуск 4. – Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2014. – С. 127–132.

Анотація. Пухно С.В. Психологічна просвіта майбутніх викладачів фізико-математичних дисциплін. В статті представлені здобутки теоретичного та експериментального вивчення розуміння студентами вищих навчальних закладів – майбутніми викладачами фізико-математичних дисциплін, значення психологічної просвіти для ефективного виконання професійної діяльності.

Ключові слова: мотивація, професійна спрямованість, професійне самовизначення, психологічна культура, психологічна просвіта.

Аннотация. Пухно С. В. Психологическое просвещение будущих преподавателей физико-математических дисциплин. В статье представлены результаты теоретического и экспериментального изучения понимания студентами высших учебных заведений – будущих преподавателей физико-математических дисциплин, значения психологического просвещения для

ефективного выполнения профессиональной деятельности.

Ключевые слова: мотивация, профессиональная направленность, профессиональное самоопределение, психологическая культура, психологическое просвещение.

Summary. Pukhno S. Future physical and mathematical Sciences teachers' psychological education. *The results of theoretical and experimental studies of students' understanding in the higher educational establishments – future physical and mathematical Sciences teachers, the importance of the psychological education for the effective implementation of professional activity are presented in the article.*

Key words: motivation, professional orientation, professional self-determination, psychological culture, psychological education.

Ю. Є. Сачук

*Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
julijasachuk@gmail.com*

*Науковий керівник – Томашевська І. П.
кандидат педагогічних наук, професор*

ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНФОРМАТИКИ ЯК КЛЮЧ ДО ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

Сучасна система освіти передбачає ступеневу підготовку студента у вищій школі. Зважаючи на те, що магістратура є найвищим ступенем такої підготовки, вона повинна передбачати різносторонній розвиток особистості студента: спрямовувати його на професійну діяльність, формувати уміння створювати міцні соціальні зв'язки та здатність до самоосвіти. Інакше кажучи, у магістрантів в умовах навчання повинна формуватись риса соціально-професійної мобільності [4]. Очевидно, що категорія студентів-магістрантів передбачає особливо високий та якісний рівень знань, а отже, і зміст навчання повинен розвивати існуючі знання, вміння та навички, готуючи майбутніх викладачів інформатики до самоосвіти.

Зважаючи на вектор руху України до євроінтеграції та надзвичайно швидкий науково-технічний прогрес вказана тема є актуальною та потребує досліджень. Метою дослідження є виявити недоліки існуючого навчання майбутніх викладачів інформатики в умовах магістратури та покращити їх для формування соціально-професійної мобільності у магістрантів.

Підготовка магістрантів у галузі інформаційно-комунікаційних технологій постає перед психолого-педагогічною наукою не вперше. Вказаною проблемою займалися такі науковці, як А. Власюк, П. Грицюк, О. Коваленко, Л. Кутепова, Т. Морозова, Р. Шаран та ін.

Проаналізувавши напрацювання науковців, що стосуються магістерської підготовки майбутніх викладачів інформатики, зауважимо, що головною проблемою магістерської підготовки майбутніх викладачів інформатики виступає саме відсутність чіткої регламентації структури та змісту магістерських програм, а також недостатня кількість викладацького персоналу для компетентного навчання студентів інформатичним дисциплінам [2].

Для чіткого розуміння змісту проведення магістерської підготовки з інформатичних спеціальностей варто проаналізувати робочі навчальні плани вишів України. Робочий навчальний план вишів України у підготовці магістрів інформатики містить нормативні навчальні дисципліни, вибіркові навчальні дисципліни (самостійного вибору навчального закладу та вільного вибору студентом). До нормативних належать: філософія та методологія науки, основи наукової комунікації іноземними мовами, новітні досягнення з фахових дисциплін, теорія керування, інженерія програмного забезпечення, управління інформаційними технологіями, моделювання й проектування програмних систем навчального та наукового призначення [3]. Очевидно, що вивчення вказаних дисциплін та успішне складання іспитів та заліків із них магістрантами забезпечить підвищення їх професійної компетентності. На нашу думку, перелік дисциплін за вибором вишу повинні мати курс на соціалізацію майбутніх викладачів інформатики та формування у них феномену соціально-професійної мобільності. Дана пропозиція підтверджується недостатчею фахівців для викладання інформатичних дисциплін у вищій та середній школі [3]. Очевидно, що саме недостатня кількість дисциплін соціально-педагогічного циклу є причиною недостачі науково-педагогічних кадрів на факультетах та інститутах інформатичних спеціальностей.

На нашу думку, орієнтуючись на зарубіжні програми магістерської підготовки та враховуючи високий рівень їх результативності, варто проаналізувати способи підготовки магістрів інформатики та комп'ютерних наук найбільш відомих та результативних вузів світу. Адже, саме опора на закордонний досвід дозволить вітчизняним науковцям досягнути вершин у професійній сфері.

Перспективою подальших досліджень полягає у детальному аналізі досвіду найвідоміших вузів зарубіжжя, оцінки результативності навчання у них студентів, а також у формуванні ряду рекомендацій